

Przeszło rok temu informowaliśmy o pomysłach na wprowadzenie nowych rozwiązań prawnych dotyczących walki z korupcją. Wydawało się, że projekt ustawy – Prawo antykorupcyjne poszedł słusznie w niepamięć; okazało się jednak, że sytuacja jest inna – do Komisji Wspólnej trafił właśnie projekt założeń projektu ustawy o niektórych sposobach unikania konfliktu interesów. Dokument ten, przygotowany pod egidą minister Julii Pitera, mimo odmiennego tytułu powtarza wiele spośród wcześniej zaproponowanych regulacji.

Projektodawcy wskazują, że korupcja jest jednym z przestępstw najbardziej demoralizujących życie publiczne, zagraża legalności działania organów państwowych i bezpieczeństwu obywateli. Zjawisko korupcji wywiera negatywny wpływ na sektor finansów publicznych, generując dodatkowe obciążenia budżetowe. Prowadzi do utraty zaufania obywateli do państwa, jego porządku konstytucyjnego, systemu politycznego i prawnego. Podważa także przekonanie o równości obywateli wobec prawa.

Autorzy projektu podnoszą również, iż równie naganne i destrukcyjne w skutkach jest tworzenie przez funkcjonariuszy pełniących wysokie funkcje publiczne sieci wzajemnych powiązań przez obsadzanie stanowisk w urzędach, spółkach z udziałem Skarbu Państwa lub samorządu terytorialnego, bankach z udziałem Skarbu Państwa krewnymi lub znajomymi.

Podzielając negatywną ocenę zjawiska korupcji należy zastanowić się nad tym, na ile zaproponowane w założeniach rozwiązania są adekwatne do występujących zagrożeń i rzeczywiście skutecznie pozwalające na walkę z osiąganiem bezprawnych korzyści majątkowych z zajmowanego stanowiska. Zgodnie z założeniami bowiem nastąpić ma m.in.:

- poszerzenie katalogu osób objętych regulacjami antykorupcyjnymi. Regulacjami tymi ma być objętych łącznie 59 kategorii osób, w tym w szczególności: wszyscy pracownicy samorządowi (a więc nawet i sprzątaczkę – w założeniach nie ma bowiem mowy o tym, że regulacje będą dotyczyły tylko pracowników zatrudnionych na stanowiskach urzędniczych), wszyscy pracownicy jednoosobowych spółek jednostek samorządu terytorialnego, bądź spółek z większościovym udziałem jednostek samorządu terytorialnego – o ile ich średnie miesięczne wynagrodzenie w roku, za który składane jest oświadczenie o stanie majątkowym, przekracza wysokość przeciętnego wynagrodzenia za III kwartał roku, za który składane jest oświadczenie (sic!), główni księgowi i ich zastępcy, inspektorzy inspekcji i ich zastępcy w administracji zespolonej i niezespolonej, ale też główny księgowy Funduszu Składowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników i dyrektor Krajowej Szkoły Administracji Publicznej. Rozszerzenie katalogu osób objętych antykorupcyjnymi regulacjami jest uzasadniane podatnością na korupcję, posiadaniem faktycznych możliwości i okazji przyjęcia postaw i zachowań korupcyjnych, realną możliwością zaistnienia konfliktu interesów, czy wreszcie ewidentnym przeoczeniem ustawodawcy i niezasadnym pominięciem wybranych grup i kategorii osób w obowiązujących przepisach. Jak szacują sami projektodawcy liczba osób objętych ograniczeniami w prowadzeniu działalności gospodarczej oraz obowiązkiem składania oświadczeń majątkowych wzrośnie z obecnych 420 tys. do około 750 tys., a zatem prawie dwukrotnie;
- ujednolicenie i rozszerzenie obowiązku składania informacji objętych oświadczeniem o stanie majątkowym (wraz z informacją o działalności gospodarczej prowadzonej przez małżonka) oraz o zatrudnieniu członka rodziny w administracji publicznej;
- zdefiniowanie upominku oraz zasad dotyczących jego przyjmowania. Upominkiem w rozumieniu ustawy będzie drobny prezent, mający charakter powszechny i okolicznościowy, w szczególności związany z obchodzonym świętem państwowym lub religijnym, którego przyjęcie lub wręczenie

związane byłoby ze sprawowanym urzędem lub pełnioną funkcją. Proponuje się również by został wprowadzony enumeratywny katalog przypadków, w których przyjęcie upominku byłoby dopuszczalne;

- wprowadzony zostaje bezwzględny zakaz podejmowania, przed upływem 3 lat od dnia odwołania z zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji, przez osoby wykonujące zadania publiczne zatrudnienia lub wykonywania innych zajęć u przedsiębiorcy, jego następcy prawnego lub podmiotu od niego zależnego, jeżeli w okresie 3 lat przed dniem odwołania z zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji, brały udział w rozstrzygnięciu sprawy indywidualnej dotyczącej tego przedsiębiorcy lub podmiotu od niego zależnego (z pewnymi wąskimi wyłączeniami);
- scentralizowana zostaje instytucjonalna kontrola w zakresie powstawania konfliktu interesów w ramach CBA poprzez przeniesienie do tego urzędu całości zagadnień w zakresie kontroli oświadczeń majątkowych oraz prowadzenia Rejestru Korzyści. W szczególności Rejestr Korzyści prowadzony do tej pory przez Państwową Komisję Wyborczą przejdzie do właściwości Centralnego Biura Antykorupcyjnego.

Projekt będzie opiniowany na czerwcowym posiedzeniu Zespołu ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli.